

Çevre

Hazar'da Av İznine Tepki

Deniz biyologları, Hazar Denizi'nde havyarlarıyla ünlü mersin balıklarının avına, kıyıda ülkelerce uygulanan altı aylık bir aradan sonra yeniden izin veren uluslar arası bir kuruluşa ateş püskürüyorlar. Soyu Tehlikede Hayvan ve Bitkilerin Uluslararası Ticareti Sözleşmesi (CITES) adlı kuruluş, Hazara kıyısı olan 5 ülkenin 2002 yılı için belirlediği av kotalarını onayladı. Kilosu 2500 doların üzerinde alıcı bulan mersin havyarı, bölge ülkeleri için önemli bir kazanç kapısı. Azerbaycan, Kazakistan ve Rusya geçen Haziran ayında sayıları azalan mersin balığı populasyonunun kendini toparlaması için gönüllü

Danimarka da Ayakta...

Danimarka Hükümeti'nin, Çevre Değerlendirme Enstitüsü'nün başına "dönek" bir çevreciyi ataması, bu alandaki araştırmacılarca "kümesin başına bir tilki atanması" olarak değerlendiriliyor. Aarhus Üniversitesi'nden bir siyaset bilimcisi olan Bjørn Lomborg, "Kuşkucu Çevreci" adıyla yayımladığı kitabıyla çevreci okların hedefi olmuştu. Lomborg, kitabında çevresel sorunların pek çoğunun çevrecilerce büyük ölçüde abartıldığını, ve biyoçeşitlilikten tutun, su kaynaklarının korunmasına kadar pek çok konuda gezegenimizin durumunun, kamunun düşündüğünden çok daha

Science, 8 Mart 2002

olarak altı aylık bir av yasağı uygulaması başlatmışlardı. Bu yılın başındaysa üç ülke populasyonun "kararlı hale geldiği" gerekçesiyle av kotalarının onayı için CITES'e başvurmuşlardı. Talep olumlu karşılanmış ve CITES yetkilileri 6 Mart'ta beş hazar ülkesini "mersin sayılarını stabilize etmek ve artırmakta gösterdikleri başarı ve sergiledikleri işbirliği ruhu" için kutlamışlardı.

Mersin stoklarının kararlı hale geldiği yolundaki bir açıklamanın, soyu tehlikede hayvanları korumakla yükümlü bir kuruluştan gelmesi, deniz biyologları arasında şok etkisi yaratmış bulunuyor. New York Doğal Hayatı Koruma Derneği'nden deniz biyologu Ellen Pikitch, CITES yetkililerini Hazar Çevre Programı adlı bir girişimin geçen yıl Hazar'daki mersin stokları üzerinde yürüttüğü kapsamlı bir araştırmanın sonuçlarını görmezlikten gelmekle suçluyor. Avrupa Birliği ve Dünya Bankası'nca desteklenen program, yetişkin mersin nüfusunun son derece azaldığı sonucuna vararak bu balıklarının avının 10 yıl süreyle yasaklanmasını önermişti.

Science, 22 Mart 2002

iyi olduğunu öne sürmüştü. İktidardaki sağ koalisyon, Çevre Değerlendirme Enstitüsü'nü, çevre koruma alanında yapılan harcamaların etkinliğini kontrol etmek için kurmuştu. Danimarkalı çevreciler, araştırmalarını denetleyecek olan Lomborg'a güvenmediklerini açıkça ilan etmiş bulunuyorlar. Lomborg, uluslararası planda da bir medya tartışması başlatmış durumda. Ünlü İngiliz siyaset ve ekonomi dergisi The Economist, "açık sözlü" enstitü müdürünün kitabını överken, Scientific American adlı popüler bilim dergisi, Ocak ayında yayımladığı bir dizi makalede Lomborg'un analizlerini eleştirdi.

Kirlenen Irmaklarla Gelen Tehlike

Araştırmacılar, atmosfer kirliliği, deniz kirlenmesi tartışmaları arasında gözden kaçan yeni bir kirlenmenin tehlikelerine dikkat çekmeye başladılar: İlaç, losyon ve temizleyici gibi "eczacılık ve kişisel bakım ürünleri"nin (pharmaceuticals and personal care products - PPCP) dere ve ırmaklarda birikmesinin yarattığı tehlike. California Üniversitesi'nden (Riverside) Daniel Schlenk, östrojen hormonu temelli kirleticilerin etkilerini şimdiden gösterdiği görüşünde. Araştırmacıya göre, doğum kontrolü ve tarım hormonlarıyla ilişkili 11 kirleticinin dere ve ırmaklardaki düzeyi, bazı balık türlerinin cinsiyet değiştirmesine yol açacak kadar yüksek. ABD Jeoloji Araştırmaları Kurumu uzmanları da ABD'de 1999 yılı başlattıkları su örnekleri analizlerinde, antibiyotikler, ağrıkessiciler, losyonlar, kan sulandırıcı ilaçlar, hormonlar, kafein, nikotin ve stres ilaçları da dahil olmak üzere 95 organik PPCP bileşiminin miktarlarını belirlemişler. Sonuçta birikimlerin düşük düzeyde ve hükümetçe konulan sınırların altında olduğu görülmüş. Ancak, araştırmacılar, belirlenen ürünler arasında 31 antibiyotik ve antibakteriyel bileşim bulunduğuna işaret ederek, giderek artan birikimin zararlı organizmalarda antibiyotik direncinin artmasına katkıda bulunduğunu vurguluyorlar.

Science, 22 Mart 2002